

(A) = Åpen, kan bestilles fra Universitetet i Stavanger / Arkeologisk museum

(B) = Begrenset distribusjon

(C) = Kan ikke utleveres

Delundersøkelse på Askje, Laughammaren Gnr. 46, bnr. 149, Rennesøy k. Rogaland

Eva Schaller Åhrberg

Flo A. C. Reidarsdatter

AM saksnummer: 2012/30

Journalnummer: 2012/1830

Dato: 16.08.2019

Sidetall: 11

Oppdragsgiver: Arkeologisk Museum, UiS

Stikkord: delundersøkelse, prøvesjakt, prøverute, flintfunn

Oppdragsrapport 2019/09
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for fornminnevern

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
4036 STAVANGER
Tel.: 51 83 31 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: post-am@uis.no

Stavanger 2019

Oppdragsrapport 2019/09
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for fornminnevern

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum

Delundersøkelse på Askje, Laughammaren Gnr. 46, bnr. 149, Rennesøy k. Rogaland

Eva Schaller Åhrberg

Flo A. C. Reidarsdatter

Innberetning til topografisk arkiv

Universitetet
i Stavanger

Arkeologisk museum

Vår ref.: 2012/1830/OHJ

Saksbehandler:
Grete Lillehammer/OHH

Arkivkode: 2012/1830

Dato:
16.08.2019

Kommune: Rennesøy

Gardsnavn: Askje

Gnr: 46

Bnr: 149

Lokalitetsnavn: Laughammaren

Tiltakshaver: Egeninitiert registrering utført av Arkeologisk Museum

Adresse: Peter Klows gate 30, 4010 Stavanger

Sakens navn: Detaljregulering for tilrettelegging av boliger, parkering og lekeplass på Laughammaren

Brevjournalnr: 2012/1830

ID (Askeladden): 157518

Kartblad og UTM: X -32067,7/Y 6584430,3

H o h: ca. 10 m.o.h.

Aksesjonsnr: 2012/30

Museumsnr: S12870

Natvit. prøvenr: Foreligger ikke

Fotonr. Sf112494 - Sf112498

Feltundersøkelse (tidsrom): 2012.09.11

Ved: Eva Schaller Åhrberg

Gjelder: Arkeologisk delundersøkelse i forkant av utgraving for tilrettelegging av 4 boliger, parkeringsplass og lekeplass på Laughammaren, Askje, Rennesøk kommune.

Innholdsfortegnelse

1.SAMMENDRAG 5

2. INNLEDNING 5

2.1 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	5
2.2 BELIGGENHET	5
2.3 REGISTRERTE KULTURMINNER I PLANOMRÅDET OG I NÆROMRÅDET	6
2.4 PERSONER TILKNYTTET UNDERSØKELSEN.....	7

3 PROBLEMSTILLING OG FORMÅL MED UNDERSØKELSEN 8

4. METODE OG DOKUMENTASJON	8
4.1 UTGRAVINGENS FORLØP OG GRAVETEKNISK METODE.....	8
4.2 DOKUMENTASJON	9
4.2.1 INNMÅLING	9
4.2.3 INNSAMLING AV PRØVER	9
4.2.4 FUNN	9

5. OPPSUMERENDE TOLKNINGER AV LOKALITETEN 10

Figurer

- Figur 1. Kart over Askje og lokalisering av undersøkelsesområdet.
- Figur 2. Kart over lokaliteten og andre kulturminner i nærområdet.
- Figur 3 a og b. Terreng.
- Figur 4. Bilde av prøverute.
- Figur 5. Bilde av sjaktgraving.
- Figur 6. Bilde av sjakten.

1.SAMMENDRAG

11.09.2012 ble lokalitet med Askeladden ID 157518 undersøkt i regi av Universitetet i Stavanger/Arkeologisk Museum, som påviste lokaliteten ved tradisjonell prøvestikking allerede i 1987. I et av disse prøvestikkene ble det funnet flint i et torvlag (S11711). I forbindelse med denne undersøkelsen dukket det opp et spørsmål om eventuelle mulige bevarte organiske rester i vestre del av området. Målsettingen for denne undersøkelse var å utrede om dette torvlaget var funnførende og om det kunne finnes gjenstander av organisk materiale. En prøvesjakt og en prøverute ble åpnet i sørvestre del av undersøkelsesområdet og jordmassene ble gjennomgått. Ytterligere gjenstander av flint og kvarts ble innsamlet og dertil noe trekull.

2. INNLEDNING

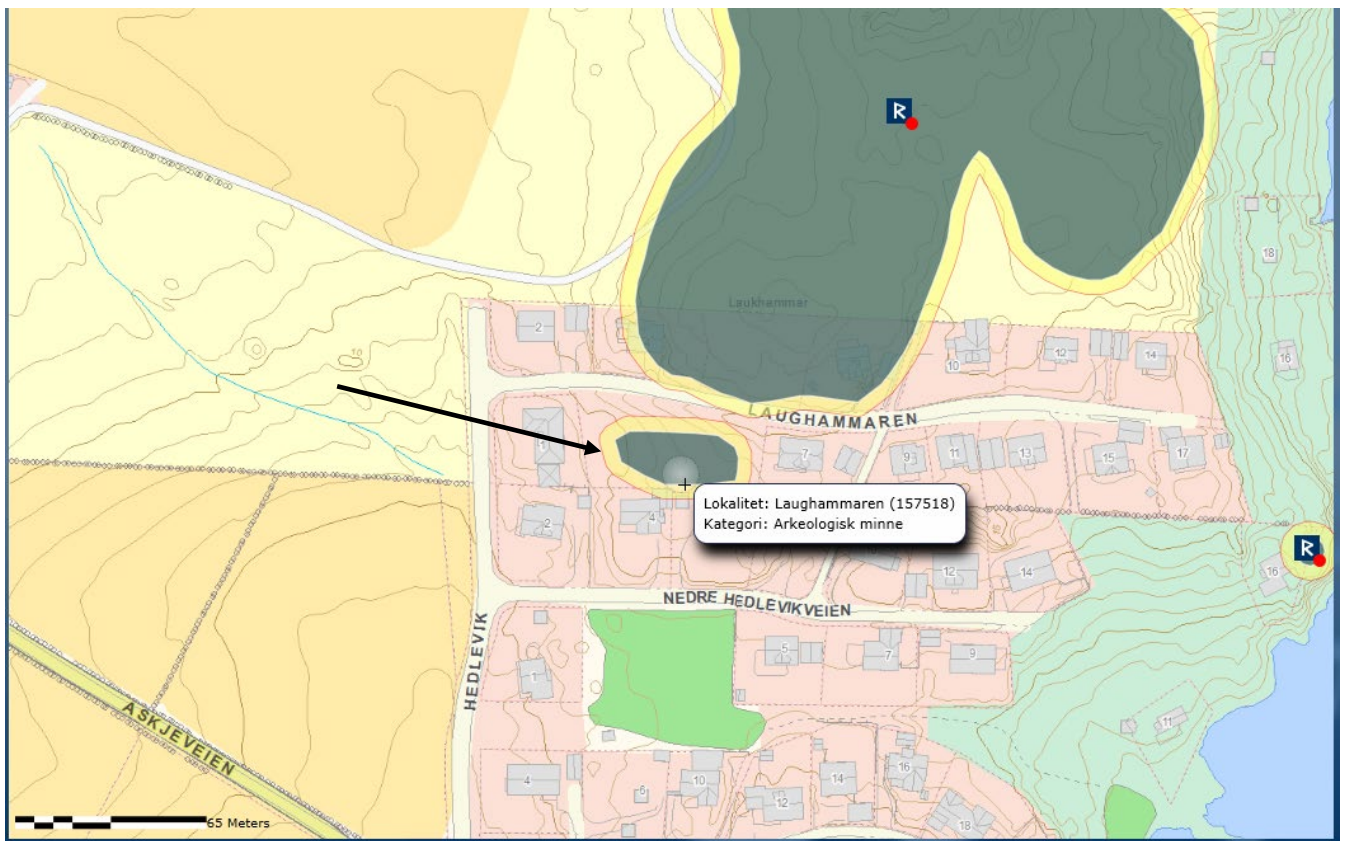
Rapporten omhandler en liten delundersøkelse som ble fortatt på gården Askje gnr. 36, bnr.7, på Mosterøy. Undersøkelsen ble gjennomført ved å grave en prøvesjakt og en prøverute, masser ble såldet og funn og trekull ble innsamlet.

2.1 Bakgrunn for undersøkelsen

Bakgrunnen for undersøkelsen var reguleringsplan for Laughammeren jnr. 2012/1830 med plan om tiltak for tilretteleggelse av boliger på lokaliteten.

2.2 Beliggenhet

Undersøkelsesområdet ligger på gården Askje, gnr.46 bnr. 149, i Rennesøy kommune. Askje ligger på et nes på sørspissen av Mosterøy, i et område med flere øyer rett nord for Jæren og sør for Boknafjorden. Lokaliteten var på undersøkelsestidspunktet tett igjengrodd av lyng og krattskog (se figur 3). Området er også delvis tatt i bruk for deponering av planker, stein og diverse avfall.

Figur 2. Kart over steinalderboplassens beliggenhet (kilde: RA Askeladden Id 157518), skala 1:630.

Figur 3 a og b. Terrengavsnitt av boplassen ved tidspunktet for undersøkelsen, foto henholdsvis mot SV og V. Sjaktet nevnt nedenfor ble trukket fra ca. 15 m fra vegkanten og inn-/nedover midt i venstre bildet.

2.4 Personer tilknyttet undersøkelsen

Prosjektansvarlig ved Arkeologisk Museum, UiS: Grete Lillehammer

Feltleder: Eva Schaller Åhrberg, Arkeologisk Museum, Uis

Gravemaskinfører: Kate Heskestad

3 PROBLEMSTILLING OG FORMÅL MED UNDERSØKELSEN

Formålet med undersøkelsen var å utføre en tilleggsregistrering med det formål å få avklart om det innenfor planområdet fantes bevarte kulturlag hvor det kunne være bevart organisk materiale. Delundersøkelsen ble gjennomført ved graving av en sjakt på 9 m og med en bredde på 80 cm og prøveruter på 0,5 x 0,5 m, samt sålding av masser og innsamling av funn og trekull.

4. METODE OG DOKUMENTASJON

4.1 Utgravingens forløp og graveteknisk metode

4.1.1 Prøverute

Undersøkelsen startet med en prøverute på ca. 0,5x0,5 i sørvestenden av boplassen (figur 2). Denne ble gravd for hånd i en dybde av 0,4 m under markoverflaten. Jordmassene fra prøveruten ble gjennomgått og et fåtall gjenstander ble innsamlet i de nederste 10 cm. Et mindre antall skjørbrante steiner ble observert. Undergrunnen var karakterisert av forvitningsmateriale fra den underliggende berggrunnen, men direkte på denne var et tynt kullholdig kulturlagslignende sjikt (se figur 4).

Figur 4. Prøverute i laveste del av terrengavsnittet.

4.2.2 Sjaktgraving

En sjakt ble gravd med maskin rett ved prøveruten (ca. 1-1,5 m vest for ruten). Sjaktens lengde var ca. 9 m og 0,8 m bred. I sjaktens sørlige halvdel var det gresstovr på en temmelig lett/humusholdig jord med enkelte større steiner. Skjørbrønt stein forekom langs hele denne delen av sjakten. Ca. 25-30 cm under overflaten opptrådte det også mørkere og trekullholdige sjikt som i prøveruten nevnt ovenfor. Også her var dette laget funnførende, men mindre trekullholdig enn prøveruten. Verken i prøveruten eller i sjakten kunne det organiske sjiktet observeres.

Sjaktens nordlige 3 meter ble vinklet ca. 45° mot NV på grunn av vanskeligheter med trær i terrenget. Omtrent på dette stedet var det også en liten, men tydelig skråning opp mot N/NØ. Her lå det en god del flere steiner i jordlagets øvre del, noe som ble tolket til å være rydningsstein. Under jordlaget lå mange svært store jordfaste steiner. Ingen funn ble innsamlet her.

Fig.5 og 6. Til venstre nord-enden av sjaktområdet (mot N) og sørdelen av sjakten (mot S).

4.2 Dokumentasjon

4.2.1 Innmåling

Ingen innmåling ble utført.

4.2.2 Fotografering

Lokaliteten ble fotografert med Nikon speilreflekskamera etter beste evne ut fra forholdene.

4.2.3 Innsamling av prøver

Trekull ble innsamlet i prøverutens dypeste del.

(Det er ikke hentet et naturvitenskapelig prøvenummer på denne – og man kan anta at trekullet er lagt sammen med funnene i magasinet, med S.nr. 12870, med unr. 10).

4.2.4 Funn

I den sørlige delen av sjakten ble det innsamlet tilsammen 17 gjenstander og trekull (se vedlegg 2). Funnene ble katalogisert i MUSIT-universitetsmuseenes felles database, med museumsnummer S12870.

5. OPPSUMMERENDE TOLKNINGER AV LOKALITETEN

Både i prøveruten og i prøvesjakten på en dybde mellom 25 og 40 cm ble det observert et tynt trekullholdig kulturlag med skjorbrente steiner. Dette kulturlaget inneholdt ingen gjenstander av organisk materiale, men flere funn av flint og kvarts ble samlet inn. To smalflekker, en mikroflekke, samt en ensidig flekkekerne med en plattform legger lokalitetens datering til siste del av eldre steinalder. Det er vanskelig å si noe om bruken av lokaliteten, men det dreier seg trolig om en aktivitetsflate av mindre størrelse som ble brukt over en kort tidsperiode.

VEDLEGG 1:

FOTOLISTE

Fotograf: Eva Schaller Åhrberg

DSC0003/Sf112494: Terrengavsnitt av boplassen ved tidspunktet for undersøkelsen, foto mot SV

DSC0004/Sf112495: Terrengavsnitt av boplassen ved tidspunktet for undersøkelsen, foto mot V

DSC0007/Sf112496: Prøverute i laveste del av terrengavsnittet.

DSC0012/Sf112497: Nordenden av sjakten ved oppstart, foto mot nord

DSC0022/Sf112498: Sjørdelen av sjakten foto mot S.

VEDLEGG 2:

Katalog

12870/1-10

boplass fra steinalder fra LAUGHAMMEREN, ASKJE (36/7), RENNESØY K., ROGALAND.

- 1) **Flekke** av flint. *Antall: 2*
Smalflekke,. *Mål: L: 1,5 cm.*
Mikroflekke av flint.
- 2) **Kjerne** av flint. *Antall: 2*
Kjerne, en plattform, *var. ensidig. Mål: L: 4,0 cm.*
Kjerne, uregelmessig. *Mål: L. 3,0 cm.*
- 3) **Avslag**, flekkelignende av flint. *Mål: L: 3,2 cm.*
- 4) **Avslag** av flint. *Antall: 4.*
- 5) **Avslag** av kvarts.
- 6) **Bit** m hakk av flint, patinert, *Mål: L: 2,0 cm.*
- 7) **Bit** av flint. *Antall: 3.*
- 8) **Bit** av kvarts. *Antall: 3.*
- 9) **Bit** av bergart, sandstein
- 10) **Trekullprøve.**

Funnomstendighet: Arkeologisk delundersøkelse i forbindelse med en reguleringsplan om tilretteleggelse for boliger. Det ble gravd en prøvesjakt og en prøverute og det ble samlet inn gjenstander og prøver.

Orienteringsoppgave: På gården Askje som ligger på sørspissen av Mosterøy.

Funnet av: Eva Schaller Åhrberg.

Funnår: 2012.

Katalogisert av: Eva Schaller Åhrberg.